

Transkribering avsnitt 100: Språkstörning och flerspråkighet

[musik]

INFORÖST: Vi på specialpedagogiska skolmyndigheten arbetar för att alla barn, elever och vuxenstuderande oavsett funktionsförmåga ska nå målen för sin utbildning. I podden *Lika värde* förklarar, fördjupar och diskuterar vi specialpedagogik och ger goda råd till dig som arbetar i eller har barn som går i förskolan och skolan. Om du vill veta mer om SPSM och vilket stöd vi erbjuder, gå in på vår webbplats spsm.se och följ oss i sociala medier. Flera avsnitt av podden *Lika värde* hittar du på spsm.se och där poddar finns.

SARA: Vilka faktorer påverkar språkutvecklingen hos flerspråkiga elever? Kan vi använda modersmålet som resurs i lärandet, och i så fall hur? Det här samtalet ska handla om hur vi i skolan kan göra undervisningen mer tillgänglig för elever med språkstörning som har ett annat modersmål än svenska. Jag heter Sara Hamrén Håkansson och är kommunikatör på SPSM. Och med mig i studion har jag Mia Walther, rådgivare på SPSM:s Resurscenter tal och språk, och Hanna Helttunen, logoped på hälso- och sjukvårdsenheten med placering på Hällsboskolan som är en av SPSM:s specialskolor för elever med grav språkstörning. Varmt välkomna till det här samtalet.

MIA: Tack.

2023-03-13

Dnr

- HANNA: Tack så mycket.
- SARA: Hanna, vad är Hällsboskolan för typ av skola? Kan du berätta lite?
- HANNA: Jag är logoped, som du sa, och en del av elevhälsoteamet på Hällsboskolan som ju är en statlig specialskola som också har en egen läroplan. Och den målgruppen vi har är elever med grav språkstörning.
- SARA: Ja, Hanna, du nämnde där elever med grav språkstörning. Vad innebär då det, att det är grav språkstörning?
- HANNA: Eleverna som går på Hällsboskolan, de har en generellt språkstörning. Det är själva diagnosen. Men för att den ska anses vara grav så ska man ha omfattande svårigheter både att förstå och att uttrycka sig, och det ska i väldigt hög grad påverka inlärningssituationen och det sociala samspelet. Det är också så att språkstörningen ska vara den framträdande svårigheten om det är så att det förekommer andra funktionsnedsättningar samtidigt. Och är det så att eleven har flera språk så ska språkstörningen också visa sig på samtliga språk.
- SARA: Mia, kan du berätta lite kort om din roll som rådgivare på ett av myndighetens resurscenter?
- MIA: Ja, jag jobbar då på Resurscenter tal och språk. På Resurscenter så är vårt huvuduppdrag utredning. Då har man möjlighet att få det om man misstänker att man har ett barn eller en elev som har grav

2023-03-13

Dnr

språkstörning, så kan man få en specialpedagogisk utredning som är tvärprofessionell: logoped, rådgivare, och rådgivarna, vi är ju specialpedagoger, och psykolog. Gör man en tvärprofessionell utredning där syftet är att ge rekommendationer till förskolan eller skolan om hur de kan arbeta för barnet, eleven, på både individ-, grupp- och organisationsnivå.

SARA:

Ja, men tack. Och i förra avsnittet av podden *Lika värde* så pratade vi om språkstörning, om vad det innebär och hur det påverkar elevens lärande. Vilka likheter och skillnader finns det för elever som har språkstörning och som har ett annat eller flera språk som grund? Kan du säga någonting om det, Hanna?

HANNA:

Absolut. Jag tänker att alldeles oavsett om eleven har ett eller flera språk så har de ju en utvecklingsneurologisk språklig funktionsnedsättning som gör att de har både svårt att förstå och att uttrycka sig. Så att det finns svårigheter att bearbeta språk, och det gör att det blir mödosamt att utveckla sitt eller sina modersmål. Och det finns också andra likheter som att vid språkstörning så är ofta exekutiva funktioner också påverkade, till exempel att planera och organisera. Arbetsminnet är ofta nedsatt. Det kan finnas andra diagnoser tillsammans med språkstörningen. Så att de här utmaningarna med både inlärningen och det sociala, det är de likheterna som är grunden vid språkstörning. Sen finns det också skillnader förstås. Men jag tänker att när vi pratar flerspråkiga så får man tänka på att det är en väldigt

2023-03-13

Dnr

heterogen grupp. Det finns en enorm variation. Och där behöver man alltid veta lite mer om elevens bakgrund för att kunna säga någonting. Men en stor skillnad är det här med ordförrådet som jag genast tänker på, att ordförrådet hos en flerspråkig elev är fördelad över elevens språk. Ofta har man lärt sig vissa ord kanske i hemmet som man ofta kan på sitt modersmål och så har man andra ord som man har lärt sig i förskolan eller i skolan. Så att för att få någon slags helhetsbild av ett flerspråkigt barns ordförråd, så måste man ta det i beaktande och titta på helheten. Och där har också miljön som barnet har vuxit upp i och som barnet vistas i en jättestor påverkan på hur det ser ut. Så att det kan finnas ... Har man inte mött det svenska språket, som ju är vårt skolspråk i hög utsträckning, så brukar det påverka ordförrådet och det blir en extra skörhet eftersom ordförrådet är så centralt för skolframgång om man tänker både för språkförståelsen och för läsförståelsen.

SARA: Ja, just det. Så man behöver titta lite både på ... eller på elevens olika språk för att få en bild av ordförståelsen till exempel, eller ordförrådet?

HANNA: Ja, precis. Om man vill veta hur ordförrådet ser ut så behöver man titta på båda bitarna. Men just vad gäller svenskan så kan det vara att man bara har ... det är ju bara en del av ordförrådet som ligger där, men det kan ändå ha stor påverkan på hur det går i skolan. Och det ser man också på andraspråkselever vad gäller till exempel läsförståelse och ordförråd, att det skiljer sig

2023-03-13

Dnr

från enspråkiga elever, att man behöver mycket mer stimulans och stöttning vad gäller de bitarna. Sen finns det en annan risk just när man är flerspråkig och det är att ibland så skyller man lite på flerspråkigheten. Så att det finns en risk att man inte ... både faktiskt för under- och överdiagnostisering vad gäller språkstörningen, både på grund av okunskap men också för att det kan vara lite komplicerat att utreda. Så att det kan vara så att man inte heller har fått det här tidiga stödet som man skulle ha behövt om man har en språkstörning.

SARA: Mia, vill du tillägga någonting?

MIA: Ja, jag tänkte också på det här med det kulturella, lite som du är inne på Hanna. Men också det här med att det är inte säkert ens att de har fått den stimulansen i hemmet. Det beror lite grann på hur mycket man pratar med sina barn och på vilket språk och på vilka språk. Barnet är ganska litet. Så att det har också stor påverkan på hur man kan lära ett språk till, eftersom vi vet att det tar längre tid, särskilt med ordförrådet, när man är flerspråkig och har språkstörning. Och jag tänker också, som du sa, det här med vad ... att man kan skylla lite grann på vissa saker. Och då finns det också några såna där varningsgrejer som man ibland kan höra, att det här beror nog på att de inte har ... eller det beror nog på att de inte har svenska som modersmål till exempel, att de inte möter upp när man ställer frågor eller tilltalar dem eller att de avbryter mitt i ett samtal och så. Det är ju en likhet. Så ser det

2023-03-13

Dnr

ut även för barn som har språkstörning som är enspråkiga. Så det kan man inte skylla på flerspråkighet.

SARA: Vilka faktorer är det då som påverkar språkutvecklingen hos flerspråkiga?

HANNA: Det är många faktorer faktiskt som påverkar språkutvecklingen. Men jag ska försöka ringa in några av de viktigaste kanske. Men först tänker jag att man faktiskt ... Det kan vara bra att veta lite grann om en typisk flerspråkig språkutveckling. Till exempel att normalt sett så har man inte en senare språkutveckling bara för att man är flerspråkig, och det är en ganska envis myt som fortfarande hänger kvar på många håll. Och det är inte heller så att det är högre risk för att få språkstörning bara för att man är flerspråkig. Utan flerspråkiga barn som har en typisk språkutveckling, de följer samma milstolpar när de är små som enspråkiga barn vad gäller joller, vad gäller att de börjar säga första orden vid ett och säga ihop två ord vid två och lite längre meningar vid tre, och så. Men exponering, som vi har varit inne lite på redan med det här med miljön, det är en sak som har väldigt stor påverkan. Och med exponering så menar man alltså hur mycket språklig input, alltså kvantitet, hur många timmar per dygn som ett barn får höra och möta ett språk. Men också då vilken typ av input, vad är det för kvalitet på den språkliga inputen som man får. För det har stor påverkan. Alltså hur stor tillgång har man till kompetenta talare av de språk som man håller på

2023-03-13

Dnr

att utveckla och lära sig. Så att exponering är någonting som påverkar mycket. Och de här mönstren också kan ju skifta mycket över tid. Vanligtvis så blir man exponerad för svenska i skolan och då brukar det svenska språket utvecklas med tiden. Men det hänger på att man får den här goda språkliga inputen. Men sen, vi ... Jag menar, vi pratar språkstörning nu och det är klart att det finns individuella faktorer som också påverkar, alltså barnets medfödda förutsättningar. I språkstörning så finns det en ärftlig faktor som spelar in. Och för att nämna en faktor till så tänker jag motivation också. Det är en nyckelfaktor vid all språkinläring, hur motiverad man är. Och där kan också språkens status spela in till exempel.

SARA: Vad säger du, Mia? Är det någonting du vill tillägga?

MIA: Ja, just det här exponering över huvud taget är viktigt. Som jag var inne på alldeles nyss, det här hur mycket får man sitt modersmål hemma. Vi brukar säga att man uppmuntrar vårdnadshavarna att prata sitt modersmål. De ska prata det de är mest bekväma med och det brukar vara det språk man är bäst på. Och att de faktiskt pratar modersmålet därför att om ... Man har sett i forskning att väljer vårdnadshavaren att prata sitt andra- eller tredjespråk, det blir inte lika brett och djupt språk, och de talar också mindre. Alltså de får mindre samtalsinteraktion. Och det har ju jättestor betydelse för exponeringen över tid. Så att man ska försöka prata det språk man är bäst på. Och då uppmuntrar vi också det här med att använda

2023-03-13

Dnr

modersmålet så att det blir, som Hanna var inne på, en status i och viktigt att kunna modersmålet, oavsett vilket språk det är.

HANNA: Precis, då lägger man en bra grund sen också för inlärnigen av andra språket.

SARA: Ja, just det. Och jag tänker, finns det en anledning här att titta mer på modersmålet när det gäller ... om man misstänker att eleven ... eller man upptäcker att eleven har ... det är någonting som inte riktigt vill sig här när det gäller språket?

HANNA: Absolut. När det är ett flerspråkigt barn så behöver man ... och man vill försöka bilda sig en uppfattning om hur det står till med språkutvecklingen. Man kanske har ... Det kanske har väckts en oro av något skäl. Då är det jätteviktigt att man tittar också på modersmålet. Finns det en modersmåls lärare så är det en bra person att prata med. Prata med vårdnadshavarna, höra hur det är hemma. Också lära känna familjens mönster, tänker jag. Du var inne lite, Mia, på det här med också det kulturella och att vara öppen för att det kan se väldigt olika ut hur och när och var man kommunicerar med varandra. De mönstren behöver inte följa det mönstret som vi tar för givet kanske eller vi tänker är självklart. Utan fråga vårdnadshavarna hur det ser ut hemma, och vad pratar föräldrarna med varandra, vad pratar de för språk med barnet, finns det syskon, vad pratar de med varandra. Alla såna delar är små pusselbitar som kan ge en bild av hur språkstimulansen i hemmet ser ut.

2023-03-13

Dnr

- SARA: Men om man då misstänker någonting kring en elev i skolan, hur kan man upptäcka då att det rör sig om just språkstörning, att det inte är någonting annat, till exempel läs- och skrivsvårigheter? Vad är det som är utmärkande just för flerspråkiga elever och vad kan man vara uppmärksam på?
- HANNA: Jag tänker att det kan vara så att man faktiskt märker ibland läs- och skrivsvårigheterna först, att det blir påtagligt att det inte utvecklas som det ska. Men om man märker då att det är svårt också med själva läsförståelsen, med ordförrådet, då är det bra att tänka lite bredare för att det kanske finns en språkstörning där. Jag tänker att det kan vara bra bara att klargöra att språkstörning är de här svårigheterna att förstå, att bearbeta språket, uttrycka sig. Medan dyslexi, det är mer specifika lässvårigheter och att man har svårt då med avkodningen, den tekniska biten av läsningen, och att stava. Och den biten kan vissa elever, eller många elever, med språkstörning ha svårt med också. Alltså att man har också en dyslexi. Men det finns många elever med språkstörning som är duktiga på att avkoda snabbt, men de får svårt när de ska förstå och tolka det de har läst. Så där kommer språkstörningen fram. Så att man kan vara uppmärksam på båda de här sakerna, tänker jag. Men finns det en oro ändå kring språket, att man funderar kring det ... Man kanske märker att eleven har ett ovanligt litet ordförråd eller att grammatiken inte utvecklas så bra som man förväntar sig, det går väldigt långsamt, man kanske stannar på en väldigt basic nivå vad gäller

2023-03-13

Dnr

grammatiken. En annan sån varningssignal kan vara att det finns kvarstående uttalssvårigheter fastän barnet är i skolåldern och då kan det vara bra också att titta om det kanske är en språkstörning. Även beteendessvårigheter har man sett, att det finns mycket odiagnostiserad språkstörning när barnen har beteendessvårigheter, så då kan det också vara bra att gå vidare och kika på det. Det är bra att tänka språk generellt och vara uppmärksam på det. Det är lätt att tänka att ”det kanske är koncentrationssvårigheter”, men det ... Då kan man gräva lite djupare och se är det det eller är det att barnet faktiskt inte hänger med för att de inte förstår.

SARA: Ja, då är det ju lätt att bli okoncentrerad, tänker jag, om man inte riktigt hänger med.

[musik]

MIA: Det som brukar vara ganska tydligt i allt det som Hanna beskriver, det är när man ger instruktioner. Det är en sån klockren indikator. Det gäller ju både enspråkiga och flerspråkiga barn. Jag tänker hos små barn, då kan det vara leken som blir väldigt tydlig, att man ser att ett barn drar sig undan eller håller ... förstår leken för andra. Och det är lika om man är enspråkig eller flerspråkig med språkliga svårigheter, men det kan bli ännu större svårigheter om man är flerspråkig. Och som ... Återigen, man kommer tillbaka till det här, vad är det man tror att det är, vad är vad liksom. ”Det beror nog på för lite exponering” eller så där. Men instruktioner är verkligen en

2023-03-13

Dnr

varningstriangel där man ska tänka språkligt i alla lägen. Vara väldigt, väldigt tydlig med instruktioner oavsett om man tänker att det beror på koncentrationssvårigheter eller förståelseproblematik eller att det är minne eller så där. Tar man en sak i taget så underlättar man det jättemycket. Välja ett enklare språk, vara mera tydlig i det man vill instruera eller beskriva.

HANNA: Jag håller med dig, Mia. Det är någonting som man gör hela tiden i klassrummet också, läraren ger instruktioner som eleverna ska följa. Och där, om man inte hänger med så kan man antingen bara bli sittande, det är inte alla som frågar heller när de inte förstår.

SARA: Ja, men det var en viktig del där. Vi var inne lite grann på modersmålet förut. Kan det vara en resurs i lärandet också och hur ... Ibland använder man ett begrepp som är transspråkande när man pratar om flerspråkiga barn och elever. Vad är det egentligen och varför är det viktigt? Vad säger du, Mia?

MIA: Jo, men det är viktigt att vi använder språket eller våra kunskaper i det vi redan kan för att bygga nya kunskaper. Vi hakar i det vi redan kan för att lära nytt. Och transspråkandet, det handlar om att använda modersmålet för att lära ett språk till. Ju bättre språk man har på modersmålet, ju lättare är det att föra över det till ett annat språk. Ungefär som när vi lär oss engelskaglosor. Vi har ord och begrepp för det och vi vet vilka sammanhang vi kan använda orden i, och då är det mycket, mycket lättare för oss att lära oss dem

2023-03-13

Dnr

på engelska. Och just när det gäller ordförrådet som också är så viktigt för att få en framgångsfaktor i skolan, så blir det jätteviktigt att använda modersmålet hela tiden. Vi brukar kalla det här för bootstrappingeffekten. Att ju bättre modersmål du har, ju lättare för du över det på det nya språket och på det viset kan språken gynna varandra. För man använder det starkaste språket när man lär sig det andra språket. Och det vet vi också kan variera över tid och mellan språken för flerspråkiga barn och elever, och då gäller det att använda alla språkliga resurser i lärandet på olika sätt. På det viset visar vi också att deras språk är jätteviktigt, vilket kopplar då till deras egen identitet, att jag och mitt språk är också viktigt i det här sammanhanget. Man kan också använda det för att diskutera likheter och olikheter, så att man medvetandegör språk. Och det är ju viktigt för alla, men det blir ännu viktigare för dem som har språkstörning för att allting tar längre tid, då måste man också förstå varför. Behöver som Hanna var inne på tidigare, motivationen är så viktigt, varför ska jag lära mig allt det här när det är så mödosamt. Så att man kan verkligen använda det som stöd för lärandet oavsett, men verkligen när det gäller språket.

SARA: Tack, vad intressant. Hanna, har du någonting som du vill lägga till?

HANNA: Jag instämmer med Mia där, att det tänket att se alla språk som en resurs och en möjlig väg in för lärande, det är en bra inställning att ha med sig. Och jag tänker

2023-03-13

Dnr

som personal eller lärare att man är nyfiken, har en positiv och öppen inställning till flerspråkigheten, och att man också lär känna eleverna och deras nivå av modersmål så att man har ett hum om det. För det kan se väldigt olika just på grund av de här både individuella variationerna vi har varit inne på, men också exponering och motivation och så. Men ta reda på om det är så att den här ... hos den här eleven, kan vi använda modersmålet som ett stöd i själva inläringen. Vissa elever med språkstörning kanske bara kan säga "hej", "jag heter", alltså väldigt lite på sitt modersmål trots att de har exponerats för det väldigt mycket hemma. Och andra är flytande. Så att variationerna är väldigt stora. Men alldeles oavsett det så tänker jag, precis som Mia, att man kan lyfta fram det som någonting positivt, man kan synliggöra det, man kan prata om det som en resurs och en tillgång och stärka elevernas identitet och självkänsla så att de kan få känna sig kompetenta alldeles oavsett hur nivån ser ut.

MIA:

Ja, jag tänker just det här hur man kan göra det på ett konkret sätt. I förskolan använder man mycket högläsning. Då kan man läsa på olika språk. Jag vet själv när jag haft elever som har varit flerspråkiga, bara man kan säga någonting på deras språk så blir de så lyckliga. Och det gäller ju hela livet. Så ser det ut. Så jag tänker också att väldigt små saker kan göra skillnad i just motivationen och självbilden som är så viktiga för det fortsatta lärandet. Men sen också att man använder vårdnadshavare och barnens och

2023-03-13

Dnr

elevernas egna kunskaper om sin kultur och sitt språk för att stärka. Jag får ofta frågor när jag har kurser, ”men hur ska vi göra då?” En hel del av den här forskningen som vi läser om flerspråkighet, translanguagingen, den är gjord på två språk. Det är spanska-engelska eller franska-engelska eller franska-spanska. Och det är ganska stor skillnad att ha ett klassrum där man har två språk, då är det mycket lättare att jobba med transspråkandet hela tiden. Medan om du jobbar i ett klassrum i Sverige i dag så kan du ha åtta olika språk i klassrummet, fler ibland. Hur gör man då som lärare? Det är klart man inte kan gå in på lika mycket transspråkande då, för vi måste ju också fokusera på att det är svenskan vi ska lära. Så man får avväga lite grann där. Men just de här små sakerna, att uppmuntra det här lilla. ”Kan du berätta hur det är på ditt språk?” Kan vi använda digitalt stöd för att översätta? Eleverna får ta hjälp av varandra. Och där behöver vi stötta de här eleverna som har språkstörning som är flerspråkiga, för de behöver extra mycket hjälp i den här processen, men också för att stärka språken.

SARA: Ja, precis. Du var inne på lite konkreta råd där. Då tänker jag, Hanna, på Hällsboskolan, hur arbetar ni där då? Du kanske och har lite konkreta råd.

HANNA: Dels så är det väldigt tydligt att alla våra elever behöver en språkutvecklande och språkstöttande undervisning och att det behöver genomsyra hela skoldagen. För oss måste vi ha språket i fokus i alla

2023-03-13

Dnr

ämnen. Inte bara i språkämnen, utan alla lärare här blir på ett sätt språklärare och kan vara med och ge den stöttnings och stimulansen som våra elever behöver. Men jag tänker återigen på det här med ordförrådet som är så centralt för att det ska gå bra i skolan. Det är någonting som vi behöver jobba med väldigt målmedvetet och fokuserat så att eleverna får både variation i sin inläring men också tillräckligt med repetition. För vi vet att elever med språkstörning behöver också höra och använda ord många, många, många fler gånger än elever med en typisk språkutveckling. Och också att man tänker på vilka ord man pratar om. Inte bara de här ämnesspecifika orden som man ofta är väldigt bra på att förklara och jobba med, men också ämnesövergripande ord som dyker upp i många olika ämnen, till exempel jämföra, reflektera, motsvara. Alltså den typen av ord som vi ibland benämner som nivå två-ord. Så dem jobbar vi också med. Och för att få in den här variationen och repetitionen så jobbar vi med ämnesövergripande teman. Då har vi tre stycken såna teman per läsår. Så att man jobbar en längre sammanhängande period med samma tema då och i flera olika ämnen. Sen hämtar vi väldigt mycket både inspiration och metodik från sva, svenska som andraspråk, som passar väldigt bra till elever med språkstörning. Även om man så klart ... man får tänka en dimension till med språkstörningen. Men det finns mycket där att hämta. Och sen också visuellt stöd förstås. Det kan man använda i olika syften och på olika sätt. Olika stödstrukturer till exempel för att avlasta minnet eller

2023-03-13

Dnr

mallar vid skrivande, schema. Ja, på många olika sätt behöver vi få in det visuella i vår undervisning.

SARA: Intressant att höra hur ni jobbar i verksamheten på Hällsboskolan. Jag har en sista fråga här, hur man på en förskola eller skolan kan göra en bedömning av flerspråkiga barns och elevers språkutveckling och varför och vad det är som blir svårt.

HANNA: Det finns många olika bedömningsverktyg som man kan använda. Jag menar, bedömningsstödet är obligatoriskt så där får du också vissa delar, men det är bra att komplettera det med andra bitar, tänker jag, att man har annan lässcreening också för att följa avkodningen. Men sen att man har något sätt att följa till exempel ordförrådets utveckling. Det finns många olika verktyg för det, tänker jag. Men jag tänker att det viktiga är att man tittar på elevens progression och att man ser att finns det en utveckling här, går det framåt och går det i den takten som vi ändå tänker att det ska göra i den här åldern, eller är det något som avviker här som vi behöver gå djupare med och kanske behöver man prata med vårdnadshavarna om att skicka en remiss till logoped till exempel, om det inte finns en logoped med i elevhälsoteamet. Man kan också ta hjälp av specialpedagog och speciallärare förstås för att kartlägga vidare.

SARA: Mia, har du någonting där som du vill ...?

MIA: Jag tänker att man behöver titta på vad som fungerar utifrån instruktioner. Det är det som är det första man

2023-03-13

Dnr

tänker på. När fungerar det och när fungerar det inte?
Om jag säger en enkel fras som barnet eller eleven har hört ganska ofta, då brukar det fungera ganska bra. Och då kan man tänka hur kan jag som pedagog då förhålla mig så att det blir fungerande rent språkligt. Ju äldre eleverna blir, ju mer handlar det om läs och skriv. Den tidiga läs- och skrivåldern, om man säger lågstadiet, förskoleklass upp till årskurs tre, där brukar eleverna vilja ha väldigt mycket enskild undervisning om de får välja själva, och ibland behöver de också det. Då får man kartlägga, vad är det vi ska ge det i. Är det avkodningsstöd? Är det att jobba med förståelsen? Som Hanna var inne på tidigare så är det många elever som knäcker läskoden, men det är svårt med förståelse. Men allt det här tar längre tid och behöver mycket mera tydlig och repetitiv undervisning. Man måste ge mer tid, man måste repetera oftare för att bygga en så bra grund som möjligt i läs och skriv. Och ju äldre de blir sen, ju mer kan de behöver stöd fast på olika andra sätt. Det kan handla om det digitala, det kan handla om ... Den sociala interaktionen blir ganska tydlig om man kommer upp på högstadiet, även tidigare. Hur går det att vara med kompisar? När blir det konflikter? Man måste kartlägga hela skoldagen på olika sätt och titta var är styrkorna. ”Ah, när den här eleven jobbar med den här eleven funkar det jättebra. Varför det? När den får den här undervisningen så funkar det jättebra. Varför det?” Om vi jobbar så här som Hanna säger, ämnesövergripande, gärna där man tillsammans väljer ut vilka ord och begrepp man ska jobba med under en

2023-03-13

Dnr

specifik tid, och gärna när man gör upplevelsebaserad undervisning. Bor man så att man kan gå ut och göra ett studiebesök i affären eller på ett museum, gör det. För man lär sig genom alla sinnen. Och det blir ju extra viktigt för elever med språkstörning.

SARA: Då närmar vi oss slutet här. Stort tack för det här intressanta samtalet, Mia Walther och Hanna Helttunen.

MIA: Tack.

HANNA: Tack, tack.

SARA: Vill du som lyssnare veta mer om språkstörning och flerspråkighet och hur du kan ge stöd i undervisningen, så finns det mer information på vår webbplats spsm.se. Missade du podden *Lika värdes* förra avsnitt som också handlar om språkstörning, då hittar du det på vår webbplats och på andra ställen där poddar finns. Sök på *Lika värde*. Tack och på återhörande.

[musik]

INFORÖST: Tack för att du har lyssnat på SPSM:s podd *Lika värde*. Fler avsnitt hittar du på spsm.se och där poddar finns.